

Сенату Универзитета УНИОН у Београду

На предлог Већа за постдипломске студије Факултета сценских и примењених уметности Академија лепих уметности Универзитета УНИОН, одлуком Сената Универзитета УНИОН у Београду од 7.05.2015. године и 23.01.2017. године именована је Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта под називом: *Отисци традиције* кандидаткиње Мерсике Прушевић Дулић у саставу: проф. мр Саша Филиповић, проф. мр Гордан Николић и проф. Владимир Величковић (ментор) која, након што је исти прегледала подноси следећи:

AKADEMIJA LEPIH UMETNOSTI

Broj 146-33
Datum 31.05.2017.
BEOGRAD

Извештај о испуњености услова за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта Кандидаткиње Мерсике Прушевић Дулић

ИЗВЕШТАЈ

1. Подаци о кандидату

Мерсика Прушевић Дулић рођена је 19.01. 1987. године у Новом Пазару, Србија, мастер је сликарства, а тренутно асистент на Рачунарском факултету у Београду. Кандидаткиња је 27.2.2015. године пријавила предлог теме за докторски уметнички пројекат, пошто је положила све остале испите. Кандидаткиња је до сада реализовала 10 самосталних изложби и учествовала на бројним групним изложбама.

2. Основни подаци о докторском уметничком пројекту

Докторски уметнички пројекат *Отисци традиције* кандидаткиње Мерсике Прушевић Дулић састоји се из практичног дела рада, приказаних радова на изложби и комплементарног писаног дела рада који представља теоријски оквир и уноси извештај ред у разумевању поетичких подстицаја одређених у сликама.

Писани рад

На приложених 128 страна кандидаткиња поред уводног дела, у четири поглавља, односно анексом I, II, III, IV, заједно са закључком, прилозима, литературом и биографијом тумачи свој докторски уметнички пројекат, пре свега однос изабране истраживачке теме и самог уметничког сликарског пројекта: *ОТИСЦИ ТРАДИЦИЈЕ*, кроз мотив арабеске као својеврсне тематизације исте у циклусу слика.

У уводном делу (10-31 страна) су објашњени разлози избора теме и њене сликарске реализације. При том је постулирана разлика између научног односно уметничког истраживања, као и основни методолошки избор и приступ у раду, *интердисциплинарност* у покушају да се повежу лични, естетски интереси са ширим, културолошким историјским контекстом. Објашњења се настављају кроз део посвећен *уметности и традицији у Србији* и описом самих ауторкиних *сликарских радова* уз објашњење семантике и симболике формата, колорита, геста. Важан део је посвећен објашњењу симболике броја 18, његове важности у Исламу као и за саму ауторку, односно за сликарску реализацију радова.

У *Анексу I* (31-40 страна) под називом *Отисци традиције-(виђење арабеске кроз циклус слика)-слике* су дате репродукције слика које су објашњене у претходном делу.

Анекс II (40-58 страна) се бави дефинисањем кључних појмова, почевши од *традиције, односно традиције и идентитета* преко положаја *жене у Исламу, женске уметничке продукције, до релације традиција/постмодернизам.*

У *Анексу III* (58-96 страна) ауторка се бави појмом арабеске у историјском и културолошком смислу. У веома обимном поглављу, пре свега је врло детаљно анализирана сама генеалогичка облика, као и присутност у свакодневном животу преко употребних предмета, као и односно калиграфије . Последњи део посвећен је *апропријацији* или посвајању.

Анекс IV (91-100 страна) је посвећен исламској уметности у Шпанији.

У *закључку* на једној страни ауторка резимира укратко основне поставке наведене у уводу, однос традиције тематизацијом арабеске у сликаном делу.

Веома је похвална интелектуална радозналост кандидаткиње, нужно је имати пре свега у виду да су теме које је ауторка изабрала за свој рад, односно питање традиције, идентитета, и односа визуелних уметности у том контексту иако веома важне за савремену уметност и културу, још увек предмет веома живих расправа. Важан је и, интелектуално храбар, покушај да се испита контекст који ауторка сматра кључним у развоју свог визуелног, ликовног израза, однос разнородних култура, православног, исламског наслеђа у двадесет – првом веку, добу *интегрисаног спектакла*. У појединим деловима урађен је велики напор да се та жеља, то почетно интересовање поткрепи, прошири, нађу образложења и примери не само у одговарајућој литератури већ и у бројним примерима из историје уметности и културе. Ту је посебно вредна пажње прича о самој арабески (Анекс III) или пак арабески у Шпанији (Анекс IV), њеним различитим материјализацијама, поткрепљена примерима из профане и сакралне исламске културе.

Има делова где та почетна радозналост не даје исте резултате: у одређеним сегментима рада није до краја разјашњена одсутност, односно присутност аргументације . Тако на пример, остаје нејасно зашто део о кључним концептима рада као што су идентитет, традиција (Анекс II) добија много мањи простор у односу на целину, или пак сама вербална аргументација, опис практичног рада остаје сведен на део у *Уводу*? Нејасно је да ли је ауторка сматрала вербализовање визуелног мање важним, или пак несводљивим на вербалну аргументацију? Слични проблем нејасноће се јавља када се велики низ теоретичара често опречних теоретских одређења представља заједно без додатних објашњења (одговарајућег контекста) као на пример у делу о постструктурализму (стр.42 и даље), чиме се појачава утисак прегледа, а не

истраживачког приступа (индикативан је такође пример литературе или пак, енглеског превода назива рада ОТИСЦИ ТРАДИЦИЈЕ, који се преводи као REMAINS OF TRADITION, **remain** на енглеском значи *остатак*, а не *отисак*, и сл.). Иако је сам формат уметничких истраживачких докторских студија још увек у процесу преиспитивања, редефинисања у целокупној европској пракси као и у Србији, ипак је важно да се дух уметничког истраживачког пројекта препозна и у писаном делу, да се почетна радозналост поткрепи темељним, критичким приступом у целини.

3. Анализа реализованих радова

Практични рад чине слике настале у протеклих 5 година изведене у уљаној техници, а серију чине 18 слика, од којих 15 слика на платну и 3 слике на лепенци, по образложењу кандидаткиње, пажљиво изабраних формата: правоугаона (3 платна), квадратна (12 платана) и овална (3 платна). Свака од њих симболизује јединство, богатство и траг који је исламска уметност оставила за собом, а која за ауторку има важност.

Циљ пројекта је био стварање серије сликарских радова који су оформили убедљиву ликовну целину представљену на изложби у Галерији АЛУМ-а.

Истраживање традиције односно њеног културолошког и историјског оквира, у време савремених друштвених појава глобализације, мондијализма, мултикултуралности, демократизације, транзиције и постмодернизма веома је сложено, захтевно и оправдано са аспекта уметности, теорије уметности и културологије. Истовремено, разлога за истраживањем можемо наћи и у констатацији да су област историје, уметности и културе Рашке области уско повезане, као и да не постоји довољно радова који су се бавили њиховим међусобним утицајем, а нарочито утицајем традиције и мултикултуралности на примењену и ликовну уметност. Зато је било потребно посебно указати на различите културе, њихова прожимања и на подручја у којима су остале неспојиве и недодирљиве. Подручје Балкана а нарочито Србије, место је сусрета Истока и Запада, византијске и оријенталне уметности и културе. Ова чињеница указује истовремено и на оправданост истраживања предмета, циља, задатка и практичне реализације уметничког пројекта.

Уметнички пројекат реализован је чистим ликовним средствима у оквиру апстрактне ликовне форме. Свој однос према слици као медију, Мерсиха Прушевић Дулић заснива на идеји да она представља нову стварност, која у себи сублимира осећања и рефлексије из живота и изражава их снагом ликовног језика.

За боље разумевање сликарске стратегије и поступка који спровори на сликама, значајни су записи у писаном делу рада:

Након дела слике везаног за материју рељефа, потез и правац кретања на слици постали су врло битна ставка сликарског процеса. Велики формати изискивали су дешавање на слици које има своју динамику, тако да је потез добио своју улогу. Коришћење акрилик боја умногоме је олакшало да се лакше дође до техничких решења, да се постигне слојевитост али у исто време прозирност слике. У почетку је потез

настајао класичним алатима, четке, сликарски ножеве, док су касније ефекти постизани наношењем просутих флека, длановима. Након сушења делова слике натопљених водом, на платнима су се појавиле мрље и флеке, пукотине у различитим контрастима која поприлично подсећају на акварел. У овом циклусу слика најважнија је заправо слојевитост наноса, чија интеракција доноси у стварни свет цео скуп светла, дубине, обојености и асоцијативне приче. Трагови присуства предмета су оличени у тачкама рељефних конструкција које својим облицима могу дати утисак форме арабеске.

Дакле, сликарски поступак, кандидаткиња заснива на слојевању, метафоризацији материјала, гестуалном упису у слику, формирању знака и остављању трага. Слојевање започиње на платну пастуозним наносима акрилних боја којима иницира рељефност подлоге а потом, рад наставља наношењем више слојева прозирних наноса уљане боје у комбинацији са техником *drippinga*. Пастуозно наношење боје у почетној фази за резултат има текстуралну чулност која заједно са апликованим орнаменталним знацима- печатима остварује експлицитни однос са темом. Из лазурног али слојевитог наноса боје издвајају се апстрактни знаци који наговештавају атмосферу орнаменталних декорација. Тема традиције у слици је присутна више као траг духовног и психолошког доживљаја традиције и њених културних и уметничких слојева.

Имајући у виду сложеност постављене теме и оквира, природу анализираног процеса- комисија сматра да је кандидаткиња Мерсиха Прушевић Дулић успела да са аспекта ликовне уметности визуелизује своја промишљања и доживљај теме.

3. Предлог Комисије

Докторски уметнички пројекат Отисци традиције кандидаткиње Мерсихе Прушевић Дулић, значајан је допринос креативном опусу самог аутора, али и уметничком и културном стваралаштву наше средине. Редуковањем слике на доминантну плаву гаму и упечатљиву атмосферу, Мерсиха Прушевић Дулић гради поетику утемељеној у слици апстрактног израза. Заснивајући свој сликарски поступак на слободном, спонтаном, неконвенционалном поступку наношења боје цурењем, прскањем али и контролисаним у самој завршници, испитује пиктурални простор кроз интеракцију боје и знака на конкретној површини. Надахнута историјским изворима исламске уметности, гради слике скривене нарације, наговештене смелим али загонетним знацима. Писани део рада објашњава разлоге избора теме и њене сликарске реализације, у њему је постулирана разлика између научног односно уметничког истраживања, као и основни методолошки избор и приступ у раду, интердисциплинарност у покушају да се повежу лични, естетски интереси са ширим, културолошким историјским контекстом. Објашњен је однос између уметности и традиције у Србији, као и семантика и симболика формата, колорита, геста. Важан

део је посвећен објашњењу симболике броја 18, његове важности у Исламу као и за саму ауторку, односно за сликарску реализацију радова.

На основу свега изложеног у овом Извештају, Комисија сматра да рад кандидаткиње Мерсике Прушевић Дулић под насловом „ОТИСЦИ ТРАДИЦИЈЕ“ у свему испуњава услове који се по закону и Статуту Факултета сценских и примењених уметности Академија лепих уметности и Универзитета Унион, захтевају за израду докторског уметничког пројекта, да је подобна за јавну одбрану, па предлаже Већу докторских студија Факултета сценских и примењених уметности Академија лепих уметности и Сенату Универзитета Унион да прихвате овај позитивни извештај по коме докторски уметнички пројекат Мерсике Прушевић Дулић испуњава услове за јавну одбрану и да Сенат донесе одлуку о њеном заказивању.

У Београду,

22.5.2017. године

Комисија:

Ментор: Владимир Величковић, гостујући професор, Академија лепих уметности, Универзитет Унион у Београду

Ужа уметничка област: Цртање и сликање

мр Саша Филиповић, редовни професор, Академија лепих уметности, Универзитет Унион у Београду

Ужа уметничка област: Цртање и сликање

мр Гордан Николић, редовни професор, Факултет ликовних уметности, Универзитет уметности у Београду

Ужа уметничка област: Цртање и сликање

